

Kaupungin ekologisen kestävyiden periaatteiden mukainen rakentamistapaohje

446/10.03.00.00/2022

KH 10.10.2022 § 284

Valmistelija Kaupunginarkkitehti Sirkka Köykkä, p. 03 4141 5342, sirkka.koykka (ät) forssa.fi

Kaupungin ekologisen kestävyiden periaatteiden määrittely on tullut tarpeelliseksi viranomaisten alettua vaatia maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 5 §:n mukaisesti, että alueiden käytön suunnittelussa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luonnonarvojen säilyminen. Kaavoituksen yhteydessä saatujen lausuntojen pohjalta on tarkentunut, mitä asioita MRL:n säännöksen mukaan pitää kaavoituksessa käytännössä arvioida. Asiaa koskeva ohje on valmisteltu, jotta kaavoituksessa kaupungin henkilökunta pystyy tekemään viranomaisten vaatimat tarkastelut kaavatyön taustaksi.

Periaatteet koskevat kaavaselostuksessa esitettäviä ja selvitettäviä asioita sekä niiden pohjalta esitettäviä kaavamääräyksiä. Ne vaikuttavat kaavan yhteydessä annettaviin rakentamista sekä piha- ja viheralueita koskeviin määräyksiin, suunnittelua koskevaan ohjaukseen sekä tontti- ja viheralueiden tai taajamametsien hoitoon.

Periaatteiden sisällössä on otettu huomioon kaupungin strategian ja resurssiviisauden tavoitteet, ns. FISU-tavoitteet.

Periaatteiden pohjana on käytetty Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 10/2014; Jussi Rasinmäki (Simosol Oy) ja Riina Känkänen (Ramboll Finland Oy); Kuntien hiilitasekartoitus osa 2: Hiilitaselaskuri ja toimenpidevalikoima, vuonna 2014. Periaatteita on täydennetty kaupunkistrategian sisällön ja paikallisten piirteiden mukaisiksi. Helsingin kaupungin yleisinä periaatteina käytettyjä ohjeita on muokattu Forssan kaupungin tarpeisiin soveltuviksi. Työtä ovat tehneet yhteistyössä maankäytön suunnittelun sekä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun henkilökunnat.

Periaatteet noudattavat kaupunkistrategia 2030:n seuraavia kohtia:

Ekologinen kestävyys: Toimintamme asettuu luonnon kantokyvyn rajoihin.

1. Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne: Haluamme edistää kuntalaisten liikkumista lihasvoimin ja siksi pidämme erityistä huolta kävely- ja kevyenliikenteenväylistä. Moottoroiduissa ajoneuvoissamme pyrimme vähäpäästöisyyteen. Forssassa arki on vaivatonta, koska palvelut ovat kattavasti lähellä.

2. Kulutus ja materiaalit: Suosimme mahdollisuuksien mukaan uusiutuvia polttoaineita. Pyrimme kierrätyksen mallikunnaksi Suomessa. Vältämme ylikulutusta kaikessa toiminnassa.

3. Luonto, maaseudun mahdollisuudet ja rakennettu ympäristö: Luontokokemukset ovat mielestämme merkittävä hyvinvointitekijä ja siksi niiden turvaaminen kaikille kuntalaisille on tärkeää. Panostammekin luontoympäristön ylläpitämiseen - samoin kuin terveelliseen, turvalliseen ja esteettiseen rakennettuun ympäristöön. Maaseutu on meille vetovoimatekijä.

Kestävyyden näkökulmat sekä päätöksenteon ja toiminnan tavoitteet -kohdassa:

Luonto, maaseudun mahdollisuudet ja rakennettu ympäristö

1.1 Hiilinielujen kartuttaminen (Käsite hiilinielu on tullut laajaan tietoisuuteen ilmaston lämpenemistä koskevan keskustelun ansiosta. Hiilinielu on hiilivarasto, jonka koko kasvaa. Pääasiallisia luonnollisia hiilinieluja ovat meret sekä kasvit ja muut organismit, jotka yhteyttävät. Yhteyttämisessä ilmakehän hiilidioksidia (CO₂) sitoutuu kasvaviin organis-meihin. Hiilen varasto muuttuu hiilen lähteeksi, kun siitä tietyssä ajassa vapautuu hiilidioksidia ilmakehään enemmän kuin siihen sitoutuu.)

1.2 vedensaannin turvaaminen - puhdasta vettä kattavasti kaikille.

1.3 kuntalaisilla helposti saavutettavissa monipuolisia luontokohteita ja viherympäristöjä.

1.4 hulevedet hallitusti ja hajautetusti hoitoon ja elävöittämään kaupunkiympäristöä.

1.5 kestävän kehityksen matkailun lisääminen.

Esimerkkejä menestystekijöihin kohdistuvista tavoitearvoista ja mittareista -kohdassa:

2. kulutus ja materiaalit

- kasvihuonepäästöt asukasta kohti
- materiaalihäviöt
- ekologinen jalanjälki asukasta kohti

Periaatteita on käsitelty yhdyskuntalautakunnassa Haudankorva III E -asemakaavan yhteydessä. Koska kaava-alueella jälleen rajataan maanomistajien pyynnöstä, kaava etenee myöhemmin. Siksi on haluttu tuoda periaatteet kaupunginhallituksen käsiteltäviksi erillisenä asiana.

Näitä periaatteita on valtion viranomaisten lausuntojen johdosta jo käytetty Uusikylä III B -asemakaavan laadinnassa, jotta kaavan sisältö täyttää viranomaisten vaatimat asiat.

Forssan ilmastotyöryhmä 14.6. 2022 on käynyt kokouksessaan läpi ekologisen kestävyyden periaatteet. Työryhmässä esitetyt lisäykset ja muutokset on tehty liitteenä olevaan tekstiin.

Forssan kaupungin ekologisen kestävyyden periaattelden mukaisesti laadittu rakentamistapaohje on liitteenä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, p. 03 4141 5260
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevan kaupungin ekologisen kestävyuden periaatteiden mukaisen rakentamistaohjeen.
Käsittely	Ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg ja kaupunginarkkitehti Sirkka Köykkä olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa tätä asiaa käsiteltäessä. He poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa. Jäsen Ilkka Joenpalo poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.